

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologiæ Moralis

Busenbaum, Hermann

Monasterii Westphaliæ

Dub. V. Quæ irregularitates ex defectu?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40957

VIII. Qui dans operam rei licitæ (imò secundum multos, etiam illicitæ) sufficientem diligentiam adhibuit, ne ex ea homicidium sequeretur, & tamen secutum est, non fit irregularis, ob defectum voluntarii: secus tamen, si dictam diligentiam omisit, omissione mortali, *Bonac. q. 4. p. 7. Less. l. 2. c. 9. dub. 15 &c.* Alii tamen dicunt, quod dans operam rei illicitæ, ex quavis culpa etiam levissima, incurrat hanc irregularitatem. *Panorm. Cov. M. Leo p. 3. f. 354.*

IX. Qui alterum mutilat vel occidit ad necessitatem sui defensionem cum moderamine inculpatae tutelæ, non incurrit hanc irregularitatem: quia hic nulla est culpa, ergo nec poena, *M. Leo p. 3. f. 349.*

DUBIUM V.

Quæ irregularitates ex defectu?

Resp. Prima est ex defectu animæ. Ex quo irregulares sunt. 1. Amentes, phrenetici, arreptitii & epileptici: qui tamen si ordinati sunt, & intra annum eo morbo non laborarunt; præsumuntur liberati; & permittuntur ad Ordinum exercitium. Si verò laborent rarò, & quidem sine clamore & spuma, permittuntur celebrare cum coadjutore, qui deficientibus ipsis suppleat sacrificium, *M. Leo p. 372. ex C. illud 7. q. 1. & Glossa ibid.* 2. Illiterati, qui non habent doctrinam necessariam pro Ordinibus. 3. Neophyti, seu recenter conversi, usque dum iudicio Episcopi sufficienter instructi sunt.

Sacru.

Secunda ex defectu corporis. 1. Si propter eum ineptus est ad exercitium ordinis, ut si sit coecus, surdus, claudus, ita ut sine baculo nequeat ire ad altare. Item si careat manu, pollice, indice, oculo, (non tamen si ungula pollicis, vel indicis, vel oculo dextro tantum) si verò sinistro seu Canonico, aut ejus vi visiva careat, indiget dispensatione: quod tamen negat *Valentia*, *Henr. Satyrus*, si quidem dextero, possit absque deformitate legere Canonem. 2. Si ordinem nequit exercere sine horrore; offensione, aut scandalo aliorum, ut si careat auribus, naso, si notabiliter sit gibbosus, leprosus, paralyticus, si membra habeat superflua cum magna deformitate: in dubio vero, an deformitas sit sufficiens, Episcopi est judicare: saltem in Clericis: nam in Regularibus id spectare ad eorum Prælatum contra *Barbos. &c.* docet *Suar. Gallii*, cum *Dian p. 4. t. 1. R 73.* licet concedant Episcopum posse rejicere arbitrium Prælati: hunc autem, si gaudeat auctoritate quasi Episcopali, posse in illa irregularitate dispensare, nisi deformitas sit tanta, ut scandalum generet. *Ibid. ex Rodrig. & alii 4. v. Bon. Laym. M. Leo p. 3. f. 370.* Unde resolves.

I. Non videtur irregularis, 1. Qui habet 6. digitos, vel aliquos conjunctos, si non sit magna deformitas, & ordinem exercere possit. 2. Qui habet in oculo maculam, visum non auferentem, nec notabiliter deformantem. 3. Qui caret ungulâ pollicis, si possit hostiam elevare & frangere. 4. Qui per vim aut infirmitatem factus est Eunuchus.

II. Irregularis est hermaphroditus, quia est monstrosus. 2. Gigas, pigmæus, æthiops: non tamen inter suos, sed alienos, ubi disparitas ludibrio est.

Tertia ex defectu natalium. Ex quo irregulares sunt omnes illegitimi, eo quod ratione originis reputentur viles. Tales communi jure legitimantur, 1. Per subsequens matrimonium inter eorum parentes, modo hi tempore conceptionis potuerint valide contrahere. 2. Per professionem religiosam, quamvis ad dignitates etiam in religione, v. g. Abbatiam, Prioratum, &c. promoveri non possint, sine dispensatione. *v. supra d 3.* 3. Per dispensationem Pontificiam. Principes verò sæculares non possunt legitimare, nisi tantum in ordine ad officia sæcularia, hæreditates. Porro cum dubium est an quis sit legitimus, non censi irregularem contra *Vasq. & alios 5.* vult. *Dian p. 4. t. 2. R. 59. ex Avila:* eo quod quilibet præsumatur legitimus, donec contrarium probetur: neque tene-ri hac in re credere ipsimet matri, etiam in fine vitæ, nisi rationib. convincat, vel pater etiam asserat. *Ib. ex communi.*

Quarta est ex defectu ætatis, de quo v. in Sacramento Ordinis.

Quinta ex defectu Sacramenti, sive significationis matrimonii, ratione bigamiæ, eò quod bigamus non perfectè repræsentet unionem Christi cum Ecclesia, quippe qui carnem suam divisit in plures uxores. Non sufficiunt autem ad hanc bigamiam sponsalia cum pluribus, etiam secuta copula, nec fornicatio, vel adulterium, vel matrimoni-

um ratum cum pluribus, sed matrimonium verum, vel præsumptum, cum duabus, & consummatum. Dixi, *vel præsumptum*: quia licet quandoque secundum matrimonium sit nullum, juris tamen fictione & interpretatione, præsumitur bigamia, licet improprie dicta. Unde sequitur, irregulares fieri sequentibus casibus.

I. Qui vivente, vel mortua prima uxore cognita, secundam cognoscit, etsi matrimonium sit invalidum.

II. Qui viduam non virginem ducit, & cognoscit.

III. Qui ducit uxorem prius ab alia corruptam, etiam per fornicationem, & cognoscit, non tamen si ipse eam ante corripuit: quia tunc non est divisio carnis in plures.

IV. Qui propriam uxorem cognoscit, postquam ab adulterio per adulterium cognita fuit; quia ipsa jam divisit carnem in plures. Nec refert, etsi per vim vitata fuit, vel vir corruptam, aut viduam esse ignoraverit: quia hæc irregularitas non oritur ex culpa, sed ex defectu significationis Sacramenti.

V. Qui post solemne votum castitatis de facto matrimonium contrahit, & consummat, etiam cum virgine: quia interpretatione juris censetur duo matrimonia contraxisse, unum spirituale cum Christo, alterum carnale cum muliere. Nec refert, quod invalidè contrahat, quia quantum est in ipso, effectus à parte rei ponitur.

Sexta oritur ex infamia, sive juris (que vel ex delicto proprio, vel parentum, vel yili conditione per-

sonæ nascitur) sive facti, modò crimen publicum fit: ex occulto enim non oritur, si homicidium, & censuræ violationem excipias, ut docet Nav. Con. Laym. contra Sylv. & Suar. qui ex occulto etiam oriri putant, modò infamiam ipso jure connexam habeat. Porro infamia ob crimen notorium, vel per sententiam judicis contracta, non tollitur, nisi per dispensationem Principis, cujus autoritate contracta fuit. Infamia facti, etiam orta ex enormi crimine & digno depositione, tollitur per publicam & constantem vitæ emendationem.

Septima oritur ex defectu libertatis. Unde irregulares sunt 1. Omnes servi propriè dicti (& secundum Laym. l. 2. t. 1. cap 8. etiam originarii, donec consequantur plenam libertatem. 2. Conjugati, nisi uxeres consentiant, & castitatem voveant. 3. Curiales, id est, curiæ sæculari obligati, facto juramento vel stipendio, ut judices, advocati, &c. quamdiu talia officia habeant. Excipe tamen nisi habeant specialem dispensationem Papæ pro illis officiis, ut quidam Clerici in aulis Principum, in causis civilibus, non tamen criminalibus, occupati; vel nisi consuetudo, sciente Papa, id permittat. 4. Milites saltem quamdiu juramento tenentur; item thesaurarii, & depositarii publici, & qui rem-pub. administrant. Item apparitores, & similes, qui sæva, turpia exercuerunt, vel in causa sanguinis ministrarunt. *M. Leo p 3. f 369.*

Octava ex defectu lenitatis, scilicet ex licita mutilatione, vel homicidio in bello justo, vel iudicio. Quod ideo statuit Ecclesia, quia Sacerdos genuit personam Christi, qui utpote lenissimus, nemi-

nem unquam læsit. Ad hanc autem requiritur, ut occisio aut mutilatio de facto sequatur. Unde non sufficit voluntas, nec vulneratio gravis, *Bon. d. 7 q. 4. Tan. d. 6. q. 10. dub. 11.* Unde resolves.

I. Non fit irregularis, qui mutilat, vel occidit in defensionem inculpatam honoris, vitæ, castitatis, &c. vel etiam proximi: quia jure non statuitur irregularitas, nisi ob homicidium in bello justo, vel judicio. *Tan. l.c.*

II. Irregularis fit in bello, qui mutilat, vel occidit propria manu; non autem Clericus exhortans ad pugnandum in bello justo, (secus tamen, si ad occidendum hunc vel illum in particulari.) Idem est de Duce exercitus, tubicine, &c. *Bonac. p. 4.*

III. In judicio justo irregulares fiunt, qui ad mortem, vel mutilationem cooperantur activè, & efficaciter, & proximè per actionem ex natura sua ad id ordinatam. Dicitur I. *Cooperantur*, ut Judex ferens sententiam, Notarius eam scribens, ministri exequentes, testes, &c. Dicitur II. *Activè*, id est ex parte occidentium: quia non fit irregularis, qui se tantum habet passivè, & ex parte ejus, qui occiditur, ut Confessarius hortans ad fatendam veritatem, vel acquiescendum sententiæ justæ, quam non potest differre nisi appellatione injusta, *Cornel. & Dian. p. 4. t. 3. R. 99.* Dicitur III. *Efficaciter*, quia adjuvans, v. g. ferens ligna, ut comburatur ante jam suffocatus, non fit irregularis; nec assistens supplicio, si sua præsentia in illud non influat. Dicitur IV. *Proximè*, quia, qui remotè tantum cooperantur, non fiunt irregulares, ut

Na 6 qui

qui gladios faciunt aut vendunt; item legislator leges capitales condens, concionator in genere dicens, puniendos esse malefactores, Confessarius interrogatus de reo, an mortem mereatur, si respondeat, iudicem sine acceptione personarum fungi debere suo munere: quia hi omnes sunt tantum causa remota. Essent autem proxima, ideoque irregulares, si quid facerent, aut dicerent in particulari, ex quo mors alicujus sequeretur, aut etiam acceleraretur; v.g. si quis efficaciter urgeret reum, ut scalam ascenderet, vel ad hoc illum iuaret, vel si iudici in particulari responderet, hunc esse plectendum. Possunt tamen subinde etiam proxime cooperantes excusari ab irregularitate, v.g. 1. Si fiat ex indeliberatione; aut cum semiplena tantum advertentia, v.g. si dicat Confessarius, properemus, aut instiget jumentum, quo reus vehitur. 2. Si cooperatio sit valde exigua, ut si jubeat reum adhuc unum gradum ascendere: quia minimum reputatur pro nihilo, *Avila & Henric. apud Bon. q. 4. p. 1. n. 9.* Item *Suar. Regin. May. &c.* contra *Vasq. Turr. Hurt. Bauny, &c.* qui censent ex homicidio neminem fieri irregularem, nisi concurrat ut Publicus minister justitiæ, sive ad causæ probationem sive executionem; vel ut privatus injuste & cum peccato. Quam sententiam probabilem censet *Dian. p. 3. t. 4. R. 79. & in addit. R. 15. & p. 8. t. 7. R. 61.* Hinc negant fieri irregularem. 1. Confessarium vel alium quemcunque, qui furem hortatur, ut scalam ascendat, caput supponat ad ictum excipiendum. 2. Eum qui carnifici dicit, ut aliquid appetet quo citius extinguatur reus. 3. Qui dum reus ad

ad supplicium ducitur, suggerit viam breviorē.
4. Qui vendit vel commodat scalam, funes, enses,
& cetera instrumenta; etiam qui furcam fecit. 5.
Qui interrogatus à Judice, an teneatur reum con-
demnare, respondit, teneri. 6. Eum, qui carnifici
putanti suspensum jam esse mortuum, significavit
adhuc vivere, ex quo calcans iterum pede oc-
cidit.

Dicitur V. *Per actionem sua natura, &c.* id est,
quæ per se sit causa talis effectus: quia affectus per
accidens, non imputatur danti operam rei licitæ.
Hinc non fit irregularis; dicens carnifici, nemo te
impedit facere tuum officium, ego meum feci;
nec Judices Ecclesiastici, degradatum tradentes
brachio sæculari: nec Clerici accusantes aliquem
in causa criminali, modo expressè protestentur,
se non intendere, ut puniatur poena sanguinis, sed
tantum ut sibi vel suis satisfiat, vel impedian-
tur mala sibi aut aliis imminencia, v.

Bon. q. 4. Tan. l. c. &c.

SOLI DEO GLORIA.

Nn 7 IN-